

УДК 378.5 :147

**STUDY OF THE PROBLEM OF TRAINING THE FUTURE TEACHER OF
NATURAL DISCIPLINES FOR THE ORGANIZATION OF GROUP
EDUCATIONAL ACTIVITIES****ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ГРУПОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ****Moroz L. / Мороз Л.М.***c.b.s., as.prof./к.біолог.н., доцент**Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини***Melnychuk O. / Мельничук О.Д.***teacher / викладач**Municipal Institution «Uman Taras Shevchenko Professional College
of Education and Humanities of Cherkasy Regional Council»**КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради»*

Анотація. У статті визначено, що групова навчальна діяльність сприяє підвищенню успішності учнів, розв'язує виховні і розвивальні завдання. Важливого значення у підготовці майбутнього вчителя набуває пошук оптимальних форм організації освітньої діяльності учнів, використання активних методів навчання та нетрадиційних форм організації

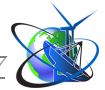
Ключові слова: *групова навчальна діяльність, студенти.*

Вступ.

Однією з актуальних проблем сьогодні варто назвати модернізацію системи професійної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін, яка сьогодні не завжди відповідає оновленим вимогам та не забезпечує достатній рівень формування готовності вчителів до педагогічної діяльності. Важливою проблемою залишається пошук ефективних шляхів, забезпечення необхідних і достатніх умов для вдосконалення процесу формування педагога, як високо кваліфікованого фахівця, здатного до творчої організації всіх ланок особистісно зорієнтованого педагогічного процесу, до самореалізації, до виконання нового соціального замовлення.

Підготовка вчителя до професійної діяльності є складною дефініцією, яка стала об'єктом багатьох наукових досліджень у філософії, психології, педагогіці. Велике значення для розв'язання проблем підготовки вчителя до професійної діяльності мали фундаментальні дослідження Н. В. Кузьміної, В. О. Сластьоніна, О. І. Щербакова та ін. Крім, зазначених вище науковців питання загальнопедагогічної підготовки знайшли свого розв'язання у працях сучасних педагогів: І. М. Богданової, М. Б. Євтуха, В. І. Лозової, Н. Г. Ничкало, М. Д. Ярмаченка, а також психологів Л. В. Войтко, С. Д. Максименко, В. А. Семиченко та ін. Проте, педагогічна підготовка потребує подальшого детального обґрунтування й аналізу тому, що окремі її аспекти залишаються недостатньо вивченими.

Майбутній вчитель є реалізатором державної політики щодо розвитку і формування майбутнього покоління, тому його увага повинна бути

якнайбільшою. Від його підготовки залежить його професіоналізм і якість професійної діяльності, а це не що інше як кінцевий результат формування і розвитку особистості молодого покоління, тому на сучасному стані розвитку національної системи педагогічної освіти зростають вимоги до підготовки вчителя. Важливого значення у підготовці майбутнього педагога набуває власне пошук оптимальних форм організації навчальної діяльності учнів, використання найбільш ефективних та перспективних методів навчання.

Пошук конструктивних шляхів розв'язання окреслених завдань привертає увагу до групової організації навчання, основою якої є спільна для всіх учасників групи мета і план виконання. Саме групова діяльність може стати в сучасних умовах не лише важливим резервом підвищення ефективності навчання, а й сприяти активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, перетворенню їх із об'єктів у суб'єкти навчання, формуванню у них самостійності, здатності до самоосвіти та самовиховання.

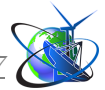
Найбільший інтерес до групових форм навчальної діяльності спостерігається за останніх два десятиріччя. Значний внесок у розробку загальних принципів організації групової роботи дали дослідження В. К. Дяченко, В. В. Котова, Г. О. Цукерман, О. Г. Ярошенко та ін.

Актуальність даної теми зумовлена тим, що групова навчальна діяльність сприяє підвищенню успішності учнів, розв'язує багато виховних і розвивальних завдань. Зокрема, це успішне, швидке занурення дитини у діяльність, формування самооцінки та саморегуляції, вміння пристосовуватися до темпу роботи групи, виховання у школярів позитивного ставлення до навчання, до спілкування. На думку Ж. Феррі, робота відкриває широке «поле» вільної діяльності, тобто активності, зорієнтованої на інтереси учня в межах навчальної програми. Учні, так би мовити, заряджаються енергією й працьовитістю від своїх товаришів у прагненні спільної дії. Обмін думками під час аналізу й порівняння результатів праці своєї групи та інших груп спонукає дітей до активності, розвитку, формує бажання і прагнення до якісної взаємодії з товаришами [2, с. 92].

Групова форма навчання учнів на уроці пред'являє високі вимоги до учителя, що керує навчально-пізнавальною діяльністю школярів. Він повинен добре володіти дисципліною, досконало освоїти методику визначення завдань для групової роботи учнів, уміло спрямовувати й забезпечувати ефективність їхньої діяльності, виділяючи ключові моменти, акцентуючи увагу на найголовнішому в навчальному матеріалі, стежачи за співробітництвом учнів у різних групах.

Компетентності майбутнього учителя щодо організації групової навчальної діяльності учнів на уроках об'єктивно детермінується найбільш суттєвими характеристиками навчального процесу:

- формування у майбутніх учителів зацікавленого ставлення до організації групової навчальної діяльності учнів;
- ознайомлення майбутніх учителів зі змістом групової навчальної діяльності школярів на уроках;
- оволодіння майбутніми вчителями способами організації групової

навчальної діяльності учнів на уроках;

- опанування майбутніми вчителями методами поетапної організації групової навчальної діяльності школярів на уроках;
- стимулювання творчої активності майбутнього вчителя у ході підготовки студентів до організації групової навчальної діяльності учнів [1].

Організуючи групову діяльність на занятті, вчитель повинен дотримуватися таких вимог: чітко формулювати пізнавальні завдання; завдання мають бути проблемними, спонукати учнів до активності, творчого мислення, до пошуку нових знань і нових способів дій; уважно спостерігати за ходом навчальної діяльності в малих групах; зосередити увагу на діяльності слабких учнів; заздалегідь інструктувати лідерів, спрямовуючи їх роботу у групі; не організовувати жодного змагання на швидкість виконання завдань, а сприяти якості [4].

Підготовка майбутнього вчителя вимагає особливої організації його практичної та розумової діяльності. Специфічна видова особливість підготовки майбутнього вчителя до організації групової навчальної діяльності учнів, на нашу думку, виражається не лише в оволодінні студентами знань про дану форму навчальної взаємодії, але в необхідності широкого застосування викладачами вищої школи групової діяльності на заняттях у закладах вищої освіти.

При дослідженні підготовки майбутніх вчителів природничих дисциплін до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів М. В. Овчинникова вказує на необхідність використання таких організаційних форм навчальної діяльності студентів в аудиторний та позааудиторний часи, котрі б сприяли наближенню студентів до реальних педагогічних умов і ситуацій: проблемне навчання, використання варіативних організаційних форм і сучасних методів навчання, методу педагогічної рефлексії; залучення студентів до неперервної систематичної педагогічної і дослідницької діяльності; організацію професійного самопізнання студентів; формування їх адекватної самооцінки та самоконтролю [3].

Аналіз наукової літератури дав можливість зробити узагальнення, що підготовка майбутнього вчителя природничих дисциплін до організації групової навчальної діяльності учнів розглядається як цілісний педагогічний процес взаємопов'язаної діяльності суб'єктів: викладача (викладання, організація та управління груповою навчальною діяльністю студента) й майбутнього вчителя (учіння, організація самостійної навчальної діяльності в малих групах). Оволодіння студентом знаннями, вміннями, навичками, досвідом щодо організації групової навчальної діяльності учнів призведе до гарантованих досягнень прогнозованого кінцевого результату – готовності майбутнього вчителя до організації даної форми навчальної взаємодії.

Досліджуючи особливості підготовки вчителя до організації групової навчальної діяльності школярів нами було з'ясовано, що важливе місце у контексті розв'язання даної проблеми посідає викладання педагогічних дисциплін, зокрема «Педагогіки», «Основи педагогіки», «Дидактики» та «Теорії та методики виховної роботи» тощо. Збагачення змісту даних

дисциплін знаннями та вміннями, досвідом щодо організації групової навчальної діяльності учнів не лише поглиблює дані курси, але й сприяє динамічності, мобільності і гнучкості знань, що пропонуються до розгляду студенту, через організацію групового навчання.

Висновки.

Групові форми освітньої взаємодії є невід'ємною частиною сучасної системи організації навчального процесу у педагогічному ВНЗ. В умовах їх застосування відбувається розвиток основних складових готовності майбутніх учителів до організації групової діяльності школярів: пізнавальної, що націлена на формування теоретичних знань, і навчально-професійної (діяльнісної), що спрямована на формування професійних умінь та навичок, що сформовані на основі знань і практичного досвіду. Формування даних складових є важливими напрямками роботи викладачів педагогічних дисциплін у вищій школі.

Література:

1. Галузінська М.І. Теорія і практика підготовки майбутніх учителів до впровадження креативних технологій навчання. Монографія./М.І.Галузінська М.І.. Умань: «Візаві», 2020. 196 с.
2. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кікієнко, О. М. Любарська та ін. / за заг. ред. О. М. Пехоти. К. : А.С.К., 2001. 256 с.
3. Ярошенко О. Г. Проблеми групової навчальної діяльності школярів: дидактико-методичний аспект/О. Г. Ярошенко. К. : СТАНІЦА, 1999. –245 с.

Literature:

1. Galuzinska M.I. Theory and practice of training future teachers for the implementation of creative teaching technologies. Monograph./M.I. Galuzinska M.I.. Uman: "Vizavi", 2020. 196 p.
2. Educational technologies: teaching method. manual / O. M. Pehota, A. Z. Kikienko, O. M. Lyubarska and others. / for general ed. O. M. Pehoty. K.: A.S.K., 2001. 256 p.
3. Yaroshenko O. G. Problems of group educational activity of schoolchildren: didactic-methodical aspect/O. G. Yaroshenko. K.: STANITSA, 1999. -245 p.

***Abstract.** The article determines that group educational activity contributes to the improvement of students' success, solves educational and developmental tasks. The search for optimal forms of organization of students' educational activities, the use of active learning methods and non-traditional forms of organization becomes important in the preparation of a future teacher*

***Keywords:** group educational activity, students.*